

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України» м. Київ, прийняла рішення про присудження Татік Юлії Миколаївні ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації «Судова процедура санації боржника».

«11» листопада 2025 року.

Татік Юлія Миколаївна народилась 18 вересня 1985 року.

У 2007 році закінчила Інститут адвокатури Одеської національної юридичної академії та отримала диплом з відзнакою магістра права за спеціальністю «Правознавство».

Березень 2005 р. – лютий 2008 р. – юрист товариства з обмеженою відповідальністю «Лікувально-оздоровчий комплекс «Оріон».

Лютий 2008 р. – листопад 2011 р. – юрист приватного підприємства «АЛЕККОМ».

Серпень 2011 р. – грудень 2020 року – директор товариства з обмеженою відповідальністю «Українська юридична компанія «Право».

Жовтень 2016 р. по теперішній час – Президент адвокатського об'єднання «Всеукраїнська асоціація адвокатів».

З листопада 2019 р. по теперішній час – здобувачка вищої освіти ступеня доктора філософії Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України» (заочна форма навчання).

Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України», протокол № 13 від 23.12.2020 року.

Науковий керівник – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України» **ДЕРЕВ'ЯНКО Богдан Володимирович**.

Основні результати дисертації, висновки та пропозиції знайшли відображення у 9 наукових працях, з яких 6 статей опубліковано у вітчизняних наукових фахових виданнях категорії Б, що включені до міжнародних наукометричних баз, 3 публікації – за матеріалами науково-практичних конференцій та круглих столів.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Tatik Yu. On legal support for the processes of adoption, approval and implementation of the debtor rehabilitation plan. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2023. № 3. С. 5–12. <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2023.3.01>
2. Татік Ю. Особливості правового статусу боржника у процедурі санації. *Економіка та право*. 2024. № 1. С. 20–27. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2024.01.020>
3. Татік Ю. Механізми судового контролю судової санації. *Збірник наукових праць «Приватне право і підприємництво»*. 2025. Випуск 25. С. 420–425. <https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.48>
4. Татік Ю.М. Правовий вплив на ризики санації суб'єктів господарювання в умовах повномасштабного вторгнення: на прикладі Закону України № 3249-ІХ. *Юридична Україна*. 2025. № 6. С. 13–17. [https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-6\(270\)-2](https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-6(270)-2)
5. Татік Ю.М. Судова санація у системі процедур банкрутства: правова природа та особливості застосування. *Журнал східноєвропейського права*. 2025. № 137. С. 202–209. <https://doi.org/10.71404/2409-6415.137.23>
6. Татік Ю.М. Судова санація державних підприємств після скасування Господарського кодексу України. *Науковий вісник УжНУ. Серія: Право*. 2025. № 89 (5). С. 332–340. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.2.46>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Татік Ю.М. Особливості судової процедури санації в умовах перехідного періоду. *Особливості правового забезпечення господарської діяльності у зв'язку із скасуванням Господарського кодексу України [Електронний ресурс]: збірник матеріалів Науково-практичного круглого столу (м. Київ, 9 квітня 2025 р.) / упорядник В.І. Полюхович. К.: Електрон. текст. дані. НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2025. С. 160–163.*
2. Татік Ю.М. Межі повноважень суду в процедурі судової санації. *Захист права власності: Збірник наукових праць за результатами науково-практичного круглого столу (23 травня 2025 року) / за ред. канд. юрид. наук, ст. досл. Т.Г. Попович. К., 2025. С. 107–109.*
3. Татік Ю.М. Правові питання збереження компанії під час євроінтеграції в умовах війни. *Сучасні виклики для приватного права України: європеїзація, диджиталізація, війна: збірник наук. праць за результатами Третьої Всеукраїнської наук.-практ. конф. (6 червня 2025 р., Київ–Хмельницький) / за заг. ред. В.І. Нагнибіди. Київ: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2025. С. 108–112.*

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради:

ГУДІМА Тетяна Степанівна – доктор юридичних наук, старший дослідник, заступник завідувача відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України».

ДЖАБРАІЛОВ Руслан Аятшахович – доктор юридичних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, завідувач відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України». Оцінка позитивна із деякими дискусійними моментами:

1. Підтримуючи авторську думку щодо доцільності застосування подвійного підходу до залучення інвесторів у судову санацію державних підприємств, який поєднує стимулюючі інструменти (державні гарантії, страхування ризиків, податкові стимули) та превентивні інструменти (незалежна оцінка активів, урядове погодження значних правочинів, антикорупційні фільтри, публічне розкриття параметрів плану), водночас цікавим було б почути міркування дисертантки щодо практичних аспектів реалізації пропонованого підходу.

2. Розкриваючи роль господарського суду у процедурі судової санації, яка полягає у виконанні ним функцій арбітра та гаранта законності, дисертантка звертає увагу на обмеженість обсягу компетенції суду процесуально-контрольними повноваженнями, що зумовлює ризик схвалення декларативних чи нереалістичних планів, затягування процедури та нівелювання її оздоровчої функції. Вказане є результатом відсутності реальних інструментів для оцінки економічної доцільності планів санації. У зв'язку з цим вельми цікавим з точки зору розвитку правотворчої та правозастосовної діяльності є авторське бачення комплексу правових інструментів з оцінки економічної доцільності планів санації, які мають отримати нормативне закріплення та впровадження у юридичну діяльність.

ПЕТРУНЕНКО Ярослав Вікторович – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України». Оцінка позитивна із деякими дискусійними положеннями та зауваженнями:

1. У новизні першого рівня дисертантка цілком слушно робить акцент на тому, що контрольна функція є визначальною ознакою української моделі судової санації, що відрізняє її від англо-американської концепції *debtor in possession* й таким чином обґрунтовує «унікальність національного підходу». Жодним чином не ставлячи під сумнів зазначене авторське твердження (й у цілому позитивно його сприймаючи), разом з тим, варто звернути увагу на те, що у правових системах Німеччини, Франції, Італії, Польщі та інших країн

континентальної Європи також існують процедури санаційного характеру з істотним судовим і адміністративним контролем. Так, у німецькій процедурі «*insolvenzordnung*» суд відіграє провідну роль у затвердженні плану санації та здійсненні контролю за діяльністю керуючого, французька процедура «*sauvegarde*» передбачає активний вплив суду на перебіг відновлювальних заходів, що свідчить про те, що посилений судовий контроль є характерною рисою багатьох європейських моделей, а не виключно лише української. Відтак, або під час публічної дискусії при захисті дисертації, або у наступних наукових публікаціях дисертантки, на думку рецензента, слід більш детально окреслити: у чому саме полягає специфіка української моделі (наприклад, поєднання контролю з обмеженою економічною компетенцією суду); які конкретні інституційні чи процедурні особливості вирізняють Україну серед інших континентальних країн; у чому новизна такого висновку порівняно з існуючими доктринальними підходами. Без подібного уточнення абсолютно слушне твердження авторки про «унікальність національного підходу» має ризик несправедливо сприйматися дещо перебільшеним і стати під сумнів як у доктринальному, так і в практичному аспекті.

2. Важливим положенням наукової новизни першого рівня є авторська аргументація необхідності введення уніфікованих критеріїв реалістичності (здійсненності) планів санації. Дисертантка цілком слушно підкреслює, що відсутність таких критеріїв обмежує суд у його ролі арбітра та створює ризик затвердження декларативних чи нежиттєздатних планів. Разом з тим, у тексті новизни дисертаційного дослідження ці критерії, на жаль, не отримали хоча б орієнтовного окреслення, викладені положення мають радше декларативний характер: наголошується на потребі стандартизації, однак не зазначається, які саме економічні, фінансові чи правові показники могли би стати основою для судової оцінки, у результаті чого цілком обґрунтоване й виважене авторське положення втрачає прикладне значення для правозастосовної практики. Тож, на думку рецензента, запропоноване дисертанткою положення варто було би у подальшому концептуалізувати, доповнивши переліком тих критеріїв, які можуть бути використані судом при оцінці планів санації (наприклад, серед таких критеріїв можуть бути коефіцієнти ліквідності та платоспроможності боржника, прогнозовані показники *cash-flow*, рівень забезпечення виконання плану санації активами, економічне обґрунтування щодо залучення інвестора чи кредитора, строки відновлення платоспроможності у співвідношенні до структури боргу). Подібне уточнення, на думку рецензента, лише б посилювало практичну цінність проведеного дисертаційного дослідження та додатково продемонструвало, що авторка не лише вказала на наявну прогалину, але й запропонувала конкретні інструменти її подолання.

3. Дисертантка абсолютно обґрунтовано акцентує увагу на необхідності забезпечення балансу між приватними та публічними інтересами у процедурі судової санації, зокрема державних підприємств, втім наведені нею з цього приводу положення видаються дещо невпевненими. По-перше, стосовно ролі держави: вказується, що держава виступає одночасно кредитором і гарантом публічного інтересу, втім, на жаль, не розкривається механізм урівноваження цієї подвійності. Наприклад, запровадження певних податкових стимулів чи

державних гарантій без відповідного детального аналізу може суперечити принципу рівності кредиторів і створювати ризики вибіркових преференцій. По-друге, стосовно інвесторів: запропоноване дисертанткою запровадження статусу «потенційного інвестора» виглядає вельми цікавим, але з точки зору законодавчої техніки воно викликає запитання – не достатньо очевидно, які права та обов'язки матиме такий суб'єкт, яким буде порядок його залучення і чи не створить це підстав для маніпуляцій та затягування процедур. З огляду на зазначене, на думку рецензента, в розвиток запропонованої дисертанткою гарної ідеї, у подальших її наукових публікаціях варто приділити увагу таким цікавим речам, як-то: чітко визначити межі та умови застосування державних стимулів і гарантій, аби уникнути конфлікту (або хоча би мінімізувати його) з принципом рівності кредиторів; деталізувати характеристики правового статусу «потенційного інвестора», визначивши процесуальні права, гарантії, строки дії такого статусу; сформулювати механізми забезпечення прозорості участі держави у санаційних процедурах, зокрема в частині запровадження незалежного контролю за використанням пільг і преференцій. Уявляється, що з урахуванням такої конкретизації запропоновані дисертанткою положення будуть не лише концептуально цікавими, але й належним чином придатними для практичного застосування.

СТЕПАНОВА Тетяна Валеріївна – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та правосуддя Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Оцінка позитивна із деякими дискусійними положеннями та зауваженнями:

По-перше, дискусійною видається пропозиція дослідника щодо механізму волевиявлення кредиторів у процедурі судової санації шляхом запровадження правил доказування афілійованості, презумпцій зв'язаності та обов'язку боржника розкривати інформацію про пов'язаних осіб, а також наділення суду дискреційними повноваженнями стосовно відсторонення від голосування афілійованих кредиторів, що забезпечує прозорість, колегіальність і легітимність ухвалених рішень (с.с.97-113 роботи). Запровадження даного механізму може мати як позитивний ефект (запобігання зловживанням, забезпечення справедливості голосування), так і низку ризиків, які потребують зваженого аналізу. В першу чергу, це ризик надмірної судової дискреції, оскільки надання судді широких повноважень відстороняти кредиторів від голосування на власний розсуд може призвести до непередбачуваності рішень і різної практики у подібних справах, що підриває принцип правової визначеності. А відсторонення значної частини кредиторів як афілійованих може призвести до ситуації, коли ухвалення колегіальних рішень взагалі стане неможливим через відсутність кворуму чи достатньої кількості незалежних голосів. Одночасно жорсткі правила щодо афілійованих кредиторів можуть відлякувати потенційних інвесторів або добросовісних контрагентів, які мають господарські чи корпоративні зв'язки з боржником, але реально зацікавлені у відновленні його платоспроможності. З урахуванням вищевказаного зазначена пропозиція

потребує глибокого та всебічного дослідження та дообґрунтування або уточнення.

По-друге, складно погодитися з висновком здобувача про необхідність запровадження спеціального правового режиму санації державних підприємств і суб'єктів із державною часткою (с.с.83-95, 112-113, 143 дисертаційного дослідження). Слід погодитися з доцільністю закріплення особливостей досудової санації стратегічних державних підприємств, про які мова йде в роботі. Однак встановлювати спеціальний режим санації для всіх державних підприємств і суб'єктів із державною часткою видається зайвим. Необхідність погодження планів санації на рівні Кабінету Міністрів чи міністерств неминуче затягуватиме строки розгляду й ухвалення рішень. Однак сутність досудової санації – у швидкому реагуванні у випадку загрози банкрутства підприємства. Тому вказана пропозиція суперечить меті, заради якої порушується вказана процедура, чим значно знижує або навіть зводить нанівець ефективність досудової санації. Крім того, створення окремого режиму для державних підприємств і суб'єктів із державною часткою може порушувати принцип рівності господарюючих суб'єктів перед законом, що не можна підтримати. На нашу думку, більш виваженою пропозицією було б затвердження державою переліку підприємств, які мають стратегічне, містоутворююче та подібне важливе значення, банкрутство яких створить загрозу для стратегічних активів країни та/або національних інтересів. Щодо таких підприємств дійсно має діяти особливий режим. Всі інші державні підприємства мають бути рівні з підприємствами комунального та приватного сектору, тому не повинні отримувати додаткові преференції. В протилежному випадку не можна розраховувати на належний рівень відповідальності та дисципліни (в тому числі фінансової і податкової) на таких підприємствах, а додаткові погодження відкривають простір для неформального впливу та створюють корупційні ризики.

По-третє, потребує дообґрунтування виділення в системі принципів судової санації міжгалузевих принципів, до яких дослідниця відносить ґласність, неупередженість суду, добросовісність учасників, концентрацію спорів, строковість (с.с.48-67 дисертації). Видається, зазначені принципи доречніше відносити до загальноправових. Хоча не можна не визнавати важливість дослідження даного питання здобувачкою та розуміння принципів судової санації як системи, взаємодії та взаємовпливу між її складовими.

Крім того, дискусійною видається пропозиція здобувачки щодо необхідності ухвалення єдиного закону про неплатоспроможність фінансових установ (с.с.139-140, 164-165 дисертації). З одного боку, фінансові установи мають особливий статус і об'єктивно потребують спеціальних механізмів регулювання їх неплатоспроможності. З іншого боку, ухвалення окремого закону поряд із Кодексом України з процедур банкрутства ризикує породити конкуренцію норм, дублювання і правову невизначеність. Кодекс України з процедур банкрутства містить комплексне регулювання процедур неплатоспроможності та відновлення платоспроможності боржників. Вважаємо, що універсальний підхід є більш системним і забезпечує однакові правила гри

для всіх, тому слід віддати перевагу йому. Зокрема, доцільніше розглянути питання про доповнення Кодексу окремим розділом або книгою, яка б встановлювала особливості відновлення платоспроможності та банкрутства окремих видів суб'єктів господарювання. В протилежному випадку невідворотними стануть колізії загального і спеціального актів. З урахуванням вказаного дослідниця має зважити ще раз аргументи щодо даного питання.

БУТИРСЬКА Ірина Анатоліївна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Оцінка позитивна із деякими дискусійними положеннями та зауваженнями:

1. Дискусійним є використання дисертанткою по тексту дисертації формулювання «інститут банкрутства». Ще за часів, коли правове регулювання банкрутства здійснювалося окремим Законом, українські вчені обґрунтовували визначення права неспроможності (банкрутства) як підгалузі господарського права. З того часу суттєво змінилося та розширилося законодавство про банкрутство, тепер відносини неплатоспроможності регулюються цілим Кодексом і тому на сьогоднішній день у науковій літературі цілком обґрунтовано уже навіть йде мова про визначення права банкрутства (неплатоспроможності) як комплексної галузі права, яка об'єднує в собі норми матеріального та процесуального права інших галузей права, регулює суспільні відносини, пов'язані з неплатоспроможністю юридичних і фізичних осіб, та містить окремі інститути (наприклад, інститут неплатоспроможності фізичних осіб). У зв'язку з цим потребує уточнення позиція здобувачки щодо цього питання.

2. Дискусійною є пропозиція дисертантки щодо необхідності запровадження спеціального правового режиму санації державних підприємств і суб'єктів із державною часткою, який передбачав би окремий порядок погодження планів на рівні Кабінету Міністрів України чи профільних міністерств, обмеження на відчуження стратегічних активів без рішення уряду 10 та механізми державної підтримки (реструктуризація податкових боргів, субсидування, цільові програми), що дозволить поєднати інструменти публічного управління із цілями відновлення платоспроможності боржників. Так, якщо ще можна погодитися із запровадженням такого спеціального режиму санації для державних підприємств, то щодо суб'єктів із державною часткою це видається досить проблематичним, оскільки необхідність отримання погодження плану санації на рівні Кабінету Міністрів України чи профільних міністерств може суттєво затягувати розгляд справи про банкрутство, що може бути не зовсім доцільно.

3. Спільною є теза дисертантки про те, що: «Таким чином, на рівні процесуального закону провадження у справах про банкрутство описується як різновид позовного провадження, модифікований спеціальними нормами КУЗПБ» (стор. 32). Розуміючи логіку здобувачки, яка доходить такого висновку шляхом аналізу ч. 6 ст. 12 ГПК України, слід звернути увагу, що у наукових дослідженнях вчених, які детально розробляли питання правової природи

провадження у справах про банкрутство, таке провадження визнається самостійним, окремим видом провадження у господарському судочинстві. За рахунок того, що у провадженні у справах про банкрутство діють не лише загальні норми Господарського процесуального кодексу України, але і спеціальні норми КУЗПБ, а також враховуючи концентрацію в межах справи про банкрутство всіх спорів, стороною яких є боржник, провадження у справах про банкрутство цілком обґрунтовано називають «процес у процесі», адже тут діють свої «правила гри».

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради;

«Проти» - немає;

Тих, хто утримались, немає

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України» присуджує Татік Юлії Миколаївні ступінь доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Додаток: відеозапис трансляції захисту дисертації з накладенням електронної печатки закладу, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронної печатки.

Голова

разової спеціалізованої вченої ради

**доктор юридичних наук,
старший дослідник**

Тетяна ГУДІМА